

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ROZVOJOVÝ PLÁN ZELENĚ

PĚNČÍN

OBSAH

1 ÚVOD.....	2
2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	2
3 POUŽITÉ PODKLADY	3
4 CÍL PROJEKTU	3
5 CHARAKTERISTIKA MONITOROVANÉ OBLASTI.....	4
5.1 Modelové území a širší kontext.....	4
5.2 Historie obce.....	4
5.3 Přírodní podmínky	5
5.3.1 Klimatické poměry	5
5.3.2 Geologické poměry	6
5.3.3 Geomorfologické poměry	6
5.3.4 Půdní poměry	7
5.3.5 Hydrogeologické poměry	7
5.3.6 Biogeografické poměry	8
6 METODIKA HODNOCENÍ STAVU SYSTÉMU ZELENĚ	9
7 SOUČASNÝ STAV SYSTÉMU ZELENĚ.....	19
8 DOPORUČENÍ - ÚDRŽBA SÍDELNÍ ZELENĚ.....	21
9 ZÁVĚR	24

1 | ÚVOD

Studie pojednává o architektonicko-krajinářském zpracování vybraných lokalit dané lokality. Předmětem díla je obec Pěnčín a jako každé jiné modelové území, vyžaduje i tato obec individuální přístup. Řešen je zejména intravilán obce s návazností a plynulým přechodem do krajiny. Navrhovaná řešení se v převážné míře týkají obecních parcel a řešený prostor je stanoven majetkoprávním vztahem a s možným odkupováním pozemků neuvažuje. Přesto se autor snaží vytvořit ucelený systém zeleně, jenž stávající plochy veřejné zeleně zkvalitní, bude dbán důraz na obnovu funkce provozní, obytné a navržené úpravy povedou k celkovému zlepšení podmínek v rámci modelového území.

Význam navrhovaných úprav pozitivně ovlivní klimatizační faktor, povede ke zlepšení hygienických poměrů, zajistí retenci vody a zvýšení biodiverzity. V neposlední řadě bude řešena oblast rekreace, a to vše v harmonickém souladu s jedinečnou atmosférou hanáckých vesnic.

2 | IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

AKCE:	ROZVOJOVÝ PLÁN ZELENĚ
KRAJ:	Olomoucký
ORP:	Prostějov
OBEC, K. Ú.:	Pěnčín, k. ú. Pěnčín na Moravě
OBJEDNATEL:	obec Pěnčín Pěnčín 109 798 57 Laškov

Zpracováno v rámci realizace projektu OPZ registrační číslo CZ.03.4.74/0.0/0.0/16_033/0002909 s názvem „Zlepšení výkonu státní správy a samosprávy malých obcí mikroregionu Kostecko“.

3 | POUŽITÉ PODKLADY

- Metodika pro výběr vhodných druhů dřevin a bylin pro venkovská sídla, Baroš a kol., 2014
- Územní plán obce Pěnčín
- Pasport zeleně obce Neubuz, Arvita, 2016. Zpracovala Ing. Pavla Lorenzová
- Portál územního plánování - mapový portál Olomouckého kraje
- vlastní terénní průzkumy a fotodokumentace
- vlastní inventarizace a hodnocení FKJZ
- mapové podklady (ČUZK - ZM10, ZM50, ortofoto, katastrální mapa)
- webový prohlížeč mapových služeb AOPK ČR, 2017
- webové stránky a mapový portál obce Pěnčín

4 | CÍL PROJEKTU

Cílem projektu rozvojového plánu zeleně pro obec Pěnčín je evidence, hodnocení a návrh obnovy a tvorby sídelní zeleně s cílem zajistit zlepšení kvality prostředí v sídle a jeho ekologickou stabilitu. Navrhnout zeleň v sídle jako funkčně a prostorově spojitý systém zeleně zastavěného území, vodních prvků a zastavitelných ploch v návaznosti na zeleň v krajině včetně zajištění průchodnosti území.

Kategorizace veškerých ploch zeleně je uskutečněna dle funkčního, plošného a prostorového významu a dle kvality. V rámci dokumentace budou tyto mapované plochy označeny jako funkčně-kompoziční jednotky zeleně (FKJZ).

Každá FKJZ bude podrobena rozboru - část analytická, tj. popis současného stavu a na ni naváže část návrhová, kdy bude navržena revitalizace řešené plochy příp. další úpravy zeleně. Pro analyzované jednotky, které nevyžadují nutnou obnovu, budou doporučeny regulativy a opatření.

5 | CHARAKTERISTIKA MONITOROVANÉ OBLASTI

5.1 | Modelové území a širší kontext

Obec Pěňčín je situována v Olomouckém kraji a severozápadním směrem je od Prostějova vzdálena si 15 km. Z hlediska významných objektů se v obci nachází kostel sv. Cyrila a Metoděje, kaple Navštívení Panny Marie.

V obci se dále nachází Nebeský rybník.

Půdorys vesnice má podobu obdélníka. Tvoří jednu hlavní ulici a několik vedlejších. Ostatní vznikaly postupem času. Grunty i chalupy byly v hlavní ulici. Domy stály těsně vedle sebe, většinou průčelím do ulice.

5.2 | Historie obce

Převzato z webových stránek obce

Koncem 15. a začátkem 16. století patřil Pěňčín klášteru řeholních kanovníků olomouckých, později k velkostatku laškovskému. Až do roku 1784 náležel Pěňčín do farnosti české. V roce 1784 byla v Laškově zřízena zvláštní duchovní správa a k této byl Pěňčín přifarněn a tak je tomu doposud.

Před rokem 1863 se stavěly z kamení a nepálených cihel, kryty dochem. Vzhledem k častým požárům se po tomto roce začaly pokrývat kamením (šifrem). Hospodářské budovy stály ve dvorech a stodoly v zahradách nebo na jejích koncích. Obyvatelé se většinou živili zemědělstvím. V dolní části obce se dodnes nachází kaple zasvěcená " Navštívení Panny Marie ". O škole je zmínka již v roce 1804, avšak tato neměla v té době úřední potvrzení. Tato škola zde měla trvání až do roku 1856. V témže roce dostavěna škola v Laškově, takže děti

musely opět chodit do Laškova, jak tomu bylo před rokem 1804.

Důležitým bodem v dějinách obce jsou léta 1888 a 1889, kdy po usilovném vyjednávání povolil silniční výbor okresu konického stavbu nové okresní silnice druhé třídy od kapličky sv. Jana přes Pěňčín k Čechám.

V roce 1900 se pokusili občané v Pěňčíně založit společenskou mlékárnu pro sebe a okolí.

V květnu 1909 byla započata stavba nového hřbitova, který byl o rok později vysvěcen.

Význačným obdobím byl rok 1926, kdy je učiněn první krok k elektrifikaci obce a to usnesením připojit se na síť Středomoravských elektráren v Přerově. I nová vymoženost té doby " RADIO " si proklestila cestu do Pěňčina a koncem roku jsou zde čtyři přijímací stanice. V témže roce je také položena část kanalizace na dolním konci až ven ze vsi a dokončena nová silnice Pěňčín - Zastávka - Kandie.

5.3 | Přírodní podmínky

5.3.1 | Klimatické poměry

Klimaticky leží řešené území v mírně teplé oblasti a to variantě MT11 (členění podle Quitta, 1984).

Území je charakteristické dlouhým létem, teplým a mírně suchým. Přechodné období je krátké s mírně teplým jarem a mírně teplým podzimem. Zima je krátká, mírně teplá a velmi suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Některé vybrané klimatické charakteristiky jsou uvedeny v následujícím přehledu:

	MT 11
POČET LETNÍCH DNŮ	40 - 50
POČET DNŮ S PRŮMĚRNOU TEPLOTOU 10 °C A VÍCE	140 - 160
POČET MRAZOVÝCH DNŮ	110 - 130
POČET LEDOVÝCH DNŮ	30 - 40
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA LEDNA	-2 - -3
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA ČERVENCE	17 - 18
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA DUBNA	7 - 8
PRŮMĚRNÁ TEPLOTA ŘÍJNA	7 - 8
PRŮMĚRNÝ POČET DNŮ SE SRÁŽKAMI 1 MM A VÍCE	90 - 100
SRÁŽKOVÝ ÚHRN ZA VEGETAČNÍ OBDOBÍ	350 - 400
SRÁŽKOVÝ ÚHRN V ZIMNÍM OBDOBÍ	200 - 250
POČET DNŮ SE SNĚHOVOU POKRÝVKOU	50 - 60
POČET DNŮ ZAMRAČENÝCH	120 - 150
POČET DNŮ JASNÝCH	40 - 50

Sluneční záření a oblačnost

Průměrné roční úhrny globálního záření se pohybují kolem 3800 MJ.m⁻². Průměrná roční oblačnost (v desetinách pokrytí oblohy) se pohybuje kolem hodnoty 6,5, přičemž nejvyšší oblačnost pozorujeme v prosinci, nejnižší obvykle v srpnu.

Teplota vzduchu

Průměrná roční teplota vzduchu se pohybuje v závislosti na nadmořské výšce mezi 7,5 - 8,0 °C, přičemž nejchladnějším měsícem je leden, nejteplejším červenec.

Průměrná denní maxima teploty vzduchu v létě se pohybují v rozmezí 22 až 24 °C. Průměrná denní minima teploty vzduchu jsou zejména v zimních měsících výrazně závislá na typu reliéfu a klesají na -5 až -6 °C. V létě se průměrná denní minima pohybují mezi 10 až 12 °C.

Charakteristické průměrné denní teploty vzduchu

Průměrná denní teplota vzduchu 0 °C charakterizuje nástup a 0 °C konec zimy. V průměru zde začíná zima v polovině prosince a končí koncem druhé dekády února.

Velké vegetační období, v němž začínají jednoduché projevy života rostlin, znamená nástup jara a konec podzimu. Je charakterizováno průměrnou denní teplotou 5 °C a vyšší. V řešeném území začíná v polovině poslední dekády března a končí kolem 10. listopadu.

Malé vegetační období s průměrnou denní teplotou 10 °C a více začíná v

řešeném území v poslední dekádě dubna a končí koncem první dekády října.

Průměrnou denní teplotou 15 °C a více je určeno letní období. To zde začíná na přelomu května a června a končí v první dekádě září.

Vlhkost vzduchu

Průměrná roční relativní vlhkost vzduchu se pohybuje kolem 78%, přičemž nejvyšších hodnot dosahuje v prosinci, nejnižších v dubnu.

Atmosférické srážky

Průměrné roční úhrny srážek se pohybují mezi 650 - 700 mm, přičemž nejvíce srážek spadne v červenci, nejméně v únoru. Roční srážkové úhrny překročené s pravděpodobností 1% se pohybují kolem 1000 mm.

Mezoklimatické poměry

Řešené území nepatří mezi oblasti s četným výskytem místních inverzí teploty vzduchu.

5.3.2 | Geologické poměry

Zábřežská vrchovina je budována rulami, břidlicemi a droby. V jihovýchodní části převažují spodnokarbonské břidlice a droby s pruhem jesenecko-mladečského devonu, vyvinutého převážně ve vápencové facii. V okrajových částech vrchoviny jsou spodnotortonské a pliocenní sedimenty a mocné polohy mladopleistocenních spraší.

5.3.3 | Geomorfologické poměry

Podle geomorfologického členění ČSR (Demek J. a kol., 1987) leží řešené území v provincii Česká Vysočina. Regionální členění reliéfu ukazuje následující přehled:

Provincie	Česká vysočina
Subprovincie	Krkonoško-jesenická
Oblast	Jesenická podsoustava
Celek	Zábřežská vrchovina
Podcelek	Bouzovská vrchovina
Okrsek	Přemyslovská pahorkatina

Řešené území spadá do geomorfologického celku Zábřežská vrchovina, podcelku Bouzovská vrchovina. Tato část je na všech stranách výrazně omezena. Na **Z** a **SZ**, při hluboce zaříznutém údolí Třebůvky, dosahuje oblast výšek až 550 m a má velmi členitý reliéf, podmíněný starší i mladou tektonikou a vertikální erozí dolní Třebůvky a jejích pravých přítoků. Na **JZ** je Bouzovská vrchovina ukončena výraznou tektonickou linií Chornice – Čechy pod Kosířem. **V** a **SV** část je nižší a také méně členitá. Tvoří ji plošiny na širokých hřbetech a menší kotliny v nadmořských výškách 400 – 300 m. Tato východní část, tvořená několika krami, je ukloněna k **JV**. Nad hluboko rozvětralé nekrasové okolí vystupují dosti výrazně krátké vápencové hřbety a vrchy s příkrými, skalnatými, často konkávními svahy. Pro malý rozsah nadpovrchových izolovaných vápencových výskytů se však zachovaly jen malé zbytky starých krasových plošin. Devonské vápence jsou zde vesměs silně zkrasovělé s velkými jeskynnými soustavami v

několika úrovních. Typická pro tuto krasovou oblast jsou proto vysoko položená pohřbená slepá údolí. Bouzovská vrchovina, s nejmenší střední výškou, navazuje na J na Dražanskou vrchovinu.

5.3.4 | Půdní poměry

MATEČNÍ PŮDNÍ MATERIÁLY:

Sprašové hlíny:

Je to nezpevněný sediment velmi podobný spraši. Vzniká obvykle vyluhováním CaCO_3 ze spraše působením srážkové vody za vzniku jílu.

PŮDNÍ TYPY:

Největší plochu řešeného území zaujímají kambizemě a hnědozemě.

Skupina kambizemí

Tyto půdy se vytvořily zvětráváním pevných hornin. Jejich typickým znakem je tomu odpovídající chemické složení, struktura a textura hornin a pokročilost zvětrávacího procesu. Rozhodujícími vlastnostmi a znaky těchto půd jsou zrnitost, hloubka půdního profilu, velikost, tvar a obsah skeletu. Ty jsou pro každou HPJ specifické. Humusová vrstva je mělká, totožná s ornici (kromě poloh s akumulací). Obsahem humusu nedosahují úrovně hnědozemí.

Skupina hnědozemních půd

Zahrnuje středně těžké půdy, převážně bezskeletovité, vyvinuté na spraši, sprašové hlíně a na hlinité svahovině. Společným znakem je menší mocnost humusové vrstvy. Obsah humusu je ve srovnání s černozeměmi nižší a

horší kvality. Tato horší kvalita je důsledkem méně intenzivní mikrobiální činnosti s vyšší mineralizací organické složky půdy, umožněné vláhovými poměry. Půdní reakce je slabě kyselá až neutrální. Nejlepší poměry vykazují půdy na spraši, nejhorší na svahovině.

5.3.5 | Hydrogeologické poměry

Podzemní vody:

Zásoby podzemních vod jsou zde vázány na sutě a vrstvy sedimentů. Zásoby podzemních vod jsou zde doplňovány sezónně. Nejvyšších úrovní dosahují v květnu až červenci, nejnižší většinou říjnu až listopadu. Méně významné jsou zde vody minerální.

Povrchové vody:

Řešené území je odvodňováno Pěňčínským potokem, který ústí zleva do Českého potoka (též Vyklička). Povrchové vody v severní části území jsou odváděny Přemyslovským potokem a jeho bezejmenným pravostranným přítokem. Vodní toky mají poměrně rozkolísaný průtok, poněvadž retenční schopnost povodí je malá. Nejvyšší odtok je v březnu až dubnu, nejnižší je koncem léta do zimních měsíců.

5.3.6 | Biogeografické poměry

Modelové území biogeograficky náleží do provincie středoevropských listnatých lesů, do podprovincie hercynské a leží v Drahanském bioregionu (1.52). Na území obce jsou zaznamenány následující biochory: 3BM, 3BE.

Drahanský bioregion je tvořen vrchovinou na monotónním kulmu, u okrajů se sítí údolí. Biota náleží 3., dubovo-bukovému až 5. jedlovo-bukovému vegetačnímu stupni, pouze na okrajích (zejména na jihovýchodě a východě) se více uplatňují teplomilné prvky. Potenciální vegetace je řazena do bikových bučin, v členitějším reliéfu do květnatých bučin. Biodiversitu zvyšuje poloha bioregionu v kontaktu s podprovincií severopanonskou i karpatskou, snižuje ji naopak jednotvárný horninný podklad. Netytická část je tvořena okraji na sedimentech permu, křídových pískovcích a na plošším reliéfu se sprašemi, s vegetací acidofilních doubrav a dubohabrových hájů. Na strmých okrajových svazích jsou přítomny i ostrůvky teplomilných doubrav. Na plošinách převažují pole se zbytky vlhkých luk s upolínem, na svazích jsou velké zbytky bučin a kulturní smrčiny.

3BM Erodované plošiny na drobách 3. v.s.

Varianta hercynská základní: Hlavním typem potenciální přirozené vegetace jsou hercynské dubohabřiny (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*), které na konvexních tvarech jižního kvadrantu v segmentech po obvodu Hornomoravského úvalu ojediněle doplňují fragmenty teplomilných doubrav ze svazu *Quercion petraeae*, zejména břekových (*Sorbo torminalis-Quercetum*). Mimo jižní kvadrant lze očekávat i acidofilní bikové doubravy (*Luzulo albidae-Quercetum petraeae*) a na severních svazích bikové bučiny (*Luzulo albidae-Fagetum*). Podél větších toků je vyvinuta vegetace luhů *Stellario-Alnetum glutinosae*, na lesních prameništích a podél malých potůčků *Carici remotae-*

Fraxinetum. Na odlesněných místech jsou mezofilní louky svazu *Arrhenatherion*, na prudších jižních svazích i subxerofilní trávničky svazu *Koelerio-Phleion phleoidis*, na vlhkých stanovištích louky svazu *Calthion* i *Molinion*.

3BE Erodované plošiny na spraších 3. v.s.

Varianta hercynská: Převažuje hercynská černýšová dubohabřina (*Melampyro nemorosi-Carpinetum*), na ojedinělých výchozech kyselého podloží v mozaice s acidofilními doubravami ze svazu *Genisto germanicae-Quercion*. Na lesních prameništích a podél menších potůčků se objevují ostřicové jaseniny (*Carici remotae-Fraxinetum*). Podél větších toků se dá předpokládat niva s vegetací asociace *Pruno-Fraxinetum*. V loukách je výskyt mezofilních porostů svazu *Arrhenatherion*, na vlhkých místech svazů *Calthion* i *Molinion*.

6 | METODIKA HODNOCENÍ STAVU SYSTÉMU ZELENĚ

Pro hodnocení současného stavu byl využit model 'FKJZ' - vymezení dle funkčně-kompoziční jednotky zeleně. Jedná se o ucelenou část systému zeleně sídla, která je vymezena prostorově na základě společenského významu role v organismu sídla. Pro hodnocení byla použita metodika zpracovaná doc. Ing. Pavlem Šimkem, Ph.D. a na základě individuality této studie doplněna a upravena.

KRITÉRIA HODNOCENÍ FUNKČNĚ – KOMPOZIČNÍ JEDNOTKY ZELENĚ (FKJZ)

A | ČÍSLO PLOCHY ZELENĚ

B | FUNKČNÍ TYP ZELENĚ

Ozn.	FKJZ	Charakteristické znaky
P	Parky	Souvislá upravená plocha, na které plošná a prostorová struktura vegetačních prvků odpovídá potřebám pro plnohodnotný odpočinek. Skladba vegetačních prvků, dosahovaná intenzita péče, možnost rozvinutí programového řešení a kompozice činí z tohoto funkčního typu nejvýznamnější kompoziční celek krajinářské architektury. Požadavek na možnost poskytnutí účinné rekreace v přírodním prostředí je podmíněn dostatečným kompozičním a pěstebním potenciálem plochy a možností jeho případného využití.
U	Parkově upravené plochy	Menší parkově upravené plochy, u kterých převažuje dekorativní funkce. Na rozdíl od parku tyto plochy neposkytují možnost plnohodnotného prostředí pro odpočinek a možnost všestranně rozvíjet kompozici a program plochy. Jejich funkce v systému zeleně města

		je významná - vytváří mozaiku drobných ploch, která významně ovlivňuje upravenost (charakter) a specifičnost městských částí i celého sídla.
R	Rekreační zeleň	Funkční typ může mít dva odlišné charaktery. Část ploch je lokalizovaná v silně urbanizovaném prostředí a tyto plochy představují značný rozvojový potenciál. V jiných případech se jedná o plochy u zařízení hromadné rekreace (sezónnost, časově omezený přístup) nebo přístupné plochy celoročně využívané - tyto plochy se uplatňují především na okrajích intravilánu s minimální vybaveností. Plochy často navazují na krajinnou zeleň (lesní porosty).
D	Doplňková zeleň	Zezeň menšího rozsahu, intenzivněji udržovaná.
PŘ	Předzahrádky	Zezeň ve vlastnictví obce - veřejná, spravována majiteli přilehlého stavebního objektu (rodinný nebo bytový dům)
Z	Zahrada	Uzavřený objekt, vymezený plotem, případně zdí. Soukromý charakter s omezeným přístupem, avšak v obecním vlastnictví. Široká škála funkce zahrady - užitková, odpočinková, okrasná, edukační, specializovaná apod.
OCH	Ochranná a izolační zeleň	Plocha účelové zeleně zaměřené na snížení negativních vlivů různých provozů a zařízení. Vegetace plní nejčastěji funkci ochranné clony - psychohygienická funkce, zakončení dálkových pohledů, protihlukové clony.
S	Stabilizační vegetace svahů	Polyfunkční plochy vegetace, u nichž výrazně dominuje nad ostatními funkcemi biotechnická stabilizace svahů.
O	Ostatní	Často neupravené plochy, volně přístupné, bez aktuální údržby. Charakteristickým znakem jsou spontánně

		vzniklé porosty (dřevin i bylin). Jedná se např. o stavební proluky, plochy po staveništích.			pravidelně udržovaných. Vzhledem k rozloze sportovišť je zeleň uplatněna v menší míře.
ZB	Zeleň obytných souborů	Plochy vegetace uvnitř soustředěné bytové zástavby, bezprostředně navazující na zástavbu s určením k využívání obyvateli sídlišť. Zvláštností ploch je přítomnost charakteristické vybavenosti - dětská hřiště, pískoviště apod.	ZD	Zeleň dopravních staveb	Převážně liniové plochy zeleně bezprostředně navazující na komunikace a dopravní stavby. Většinou jde o travnaté plochy, pouze místy o vyšší zeleň.
ZV	Zeleň obytných souborů - vnitrobloky	Plochy vegetace uvnitř soustředěné bytové zástavby, bezprostředně navazující na zástavbu s určením k využívání obyvateli nižších bytových domů. Zástavba je ucelená do pomyslných bloků, kde vznikají uzavřenější celky, charakterem mohou připomínat polosoukromé zahrady. Obyvatelé tyto vnitrobloky využívají k aktivnímu pobytu více než je tomu u normálních obytných souborů.	ZZ	Zeleň zdravotnických zařízení	Vyhrazená zeleň s omezeným přístupem náležící k areálům vyšší vybavenosti (např. nemocnice).
ZC	Zeleň občanské vybavenosti	Jde o drobné plochy v okolí budov občanské vybavenosti, které nemají charakter parkově upravených ploch (funkce je podřízena charakteru vybavenosti).	ZP	Zeleň průmyslových areálů	Zeleň ve vyhrazených výrobních areálech, zpravidla jen ve zbytkových plochách, často náletová, v nevyhovující druhové struktuře a ve špatném pěstebním a zdravotním stavu.
ZŠ	Zeleň školských zařízení	Vyhrazená zeleň s omezeným přístupem, převážně oplocená, náležící k areálům všech typu škol- MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ.	ZKO	Zeleň komerce	Drobná prostranství, která nemají charakter parkově upravených ploch, zeleň v parkovištích a blízkosti nákupních center.
ZK	Zeleň kulturních zařízení	Zeleň přiléhající ke kulturním centrům či církevním objektům. Může být oplocena či nikoli.	ZR	Zeleň rozvojových ploch	Zeleň bez určení jasného typu, často ruderální porosty.
L	Liniová zeleň	Liniová zeleň tvořena řadou za sebou jdoucích stromů – stromořadí.	ZKP	Zeleň reprezentativní	Zeleň u vstupů, okolo soukromých komerčních objektů a administrativních budov v nejvyšší intenzitní třídě údržby – převážně květinové záhony, intenzivně udržované trávníky.
ZS	Zeleň sportovních areálů	Plochy zeleně uvnitř sportovních areálů s upraveným režimem přístupnosti, náležících k vyšší vybavenosti, např. stadiony, fotbalová hřiště, tenisové kurty aj. Zeleň je většinou ve formě parkově upravených ploch,	ZKR	Zeleň krajinná	Zeleň přesahující hranice intravilánů např. meze, remízy, lesíky a lesy, louky, sady, pobřežní vegetace.

C | VÝMĚRA PLOCHY FKJZ

D | PŘÍSTUPNOST JEDNOTLIVÝCH FKJZ

Ozn.	Popis stavu
S	Soukromý (veřejně nepřístupná plocha)
P	Poloveřejný (časově omezený přístup na plochu)
V	Veřejný (veřejnosti přístupná plocha bez omezení)

E | STRUKTURA VEGETAČNÍCH PRVKŮ

E1 | Prostorová struktura vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Zcela odpovídá charakteru funkčního typu zeleně, plně podporuje jeho funkci.
2	Vhodná	Vhodná struktura s několika méně významnými nedostatky, plně podporuje funkci plochy.
3	Průměrně vhodná	Struktura ne zcela vhodná vzhledem k charakteru funkčního typu. Potřebná částečná úprava (stratifikace porostů, změna skladby vegetačních prvků, změna otevřenosti/uzavřenosti prostoru, apod.).
4	Nevhodná	Struktura nevhodná vzhledem k charakteru funkčního typu. Nutná významná úprava (stratifikace porostů, změna skladby vegetačních prvků, změna otevřenosti/uzavřenosti prostoru, apod.).
5	Zcela nevhodná	Struktura zcela nevhodná, neumožňuje plnění požadovaných funkcí, negativně ovlivňuje stabilitu plochy. Nutné vytvořit znovu.

E2 | Druhová struktura dřevinných vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Zcela odpovídá charakteru funkčního typu a stanovištním podmínkám.
2	Vhodná	Vhodná struktura s několika méně významnými nedostatky. Odpovídá funkci plochy i stanovištním podmínkám.
3	Průměrně vhodná	Struktura ne zcela vhodná. Druhová struktura vyžaduje částečnou úpravu (částečná výměna druhů/doplnění druhů).
4	Nevhodná	Druhové složení je nevhodné pro plnění požadovaných funkcí funkčního typu, nebo pro zajištění stabilní kostry plochy. Nutná významná úprava (výměna druhů/doplnění druhů).
5	Zcela nevhodná	Struktura zcela neodpovídá charakteru funkčního typu a/nebo stanovištním podmínkám, neumožňuje plnění požadovaných funkcí, negativně ovlivňuje stabilitu plochy. Nutné vytvořit znovu.

E3 | Věková struktura dřevinných vegetačních prvků

Body	Struktura	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Rozložená věková struktura, na celé ploše zastoupen dostatečný počet nových výsadeb. Zaručen kontinuální vývoj a obměna generací dřevin. Popřípadě se jedná o nově založenou plochu.
2	Vhodná	Rozložená věková struktura, zastoupen dostatečný počet nových výsadeb. V ojedinělých segmentech plochy generační obměna zajištěna není (výsadby chybí).
3	Průměrně	Převažují dospělé stromy, v segmentech plochy jsou

	vhodná	však významné dílčí obnovy (dosadby nových dřevin). Kontinuální generační obměna není zajištěna celoplošně.
4	Nevhodná	Zcela převažují dospělé či přestárlé stromy. Nové výsadby pouze ojedinělé nebo v jen v některých segmentech, bez vlivu na kontinuální generační obnovu plochy jako celku.
5	Zcela nevhodná	Zcela převažují dospělí nebo přestárlí jedinci. Postupný rozpad. Případné individuální dosadby nemohou ovlivnit rozpad plochy (aktuální, budoucí).

F | PŘÍTOMNOST A KVALITATIVNÍ STAV VEGETAČNÍHO PRVKU

VEGETAČNÍ PRVKY:

Porost dřevin – seskupení stromů zpravidla i s dalšími vegetačními prvky. Typickou vlastností bývá složitější prostorová (horizontální i vertikální) prostorová struktura. Soubory stromů často uspořádané do porostních etáží vytváří zcela typické porostní prostředí. Jedinci vytvářející interiér porostu zaujímají zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci v porostním okraji. Uvedené charakteristiky vymezují tento vegetační prvek vůči skupině stromů.

Skupina stromů – je zpravidla jednoduchý vegetační prvek s jednoduchou prostorovou strukturou, kde se jednotlivé rostliny v různé míře navzájem ovlivňují. Jedinci vytvářející porostní okraj vytváří zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci uvnitř skupiny. Uvedené charakteristiky vymezují tento vegetační prvek vůči porostu dřevin.

Skupina keřů - skupiny dřevin od země rozvětvených (o maximální výšce cca

7m), u kterých se jednotlivé rostliny v různé míře navzájem ovlivňují - případné mezery mezi jednotlivými keři nejsou větší než horizontální průměty korun jednotlivých keřů. Nejčastěji rozdělujeme skupiny keřů podle kombinace druhového složení, přítomnosti podrostové etáže, přítomnosti stromové etáže (nadrostu) a zápoje.

Květinový záhon - uměle vytvořené společenstvo bylin na zahradnickými technologiemi připraveném stanovišti tak, aby byla zajištěna jeho taxonomická čistota. Taxonomická čistota je termín, kterým vymezujeme taxonomickou skladbu, odpovídající striktně kompozičnímu záměru. Záhon květin je zpravidla dále vymezen vnějším tvarem od okolí, vnitřním členěním, dobou účinnosti a intenzitou údržby v souladu s kompozičním záměrem a ekologickopěstitelskými nároky taxonů.

Užitkový záhon - uměle vytvořené společenstvo rostlin (zelenina, bylinky, drobné ovoce) na zahradnickými technologiemi připraveném stanovišti.

Trávníková plocha - je rostlinné společenstvo složené převážně z trav, pevně srostlé kořeny a odnožemi s vegetační vrstvou půdy. Tato plocha není zpravidla zemědělsky využívána.

Tvarovaný/volně rostlý živý plot - Liniové výsadby dřevin, jejichž funkce je nejčastěji izolační (pohledová clona, oddělení dvou kvalit prostředí atd.). Základním kritériem je dokonalý horizontální a vertikální zápoj. Nejčastěji rozdělujeme živé ploty podle pěstebního tvaru na tvarované a volně rostlé. Tvarované živé ploty jsou opakovaně redukovány tvarovacím řezem do požadovaných rozměrů. Základním kritériem je mimo výše uvedené vlastnosti i souvislý povrch s charakteristickou texturou pro daný taxon.

Soliterní strom - jednotlivě rostoucí strom všech výškových kategorií, listnatý, stálezelený nebo jehličnatý. Jedinec není v korunovém prostoru v dotyku s žádným jiným stromem. Důležitou vlastností u solitéry je rovněž prostor, který ji

obklopuje.

TECHNICKÉ PRVKY:

Cesty a povrchy – zpevněné plochy území nejsou vegetačním, ale technickým prvkem. Jeho kvalita však taktéž ovlivňuje využitelnost území pro člověka.

Mobiliář a vybavenost – jsou technickým prvkem. Jeho kvalita však taktéž ovlivňuje využitelnost a vybízí k aktivitě využívání území člověkem.

Kvalitativní stav vegetačních prvků

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	VP plně vitální, zdravé, typického či požadovaného tvaru, bez symptomů poškození, perspektivní a stabilní, a současně VP bez výpadků či mezer.
2	Vysoká	VP vykazují drobné nedostatky oproti předcházející kategorii, které však významněji nesnižují jejich perspektivu a stabilitu, a/nebo VP s ojedinělými výpadky či mezerami.
3	Průměrná	VP se středně sníženou vitalitou, se známkami poškození a zhoršeným zdravotním stavem. Perspektiva a stabilita pouze částečně snížena, a/ nebo v segmentech VP výpadky či mezery.
4	Nízká	VP v důsledku stáří, poškození, chorob či škůdců s podstatně sníženou vitalitou, a/nebo zdravotním stavem. Perspektiva i stabilita je významně snížena, a/nebo VP významnými výpadky či mezerami.
5	Velmi nízká	VP v důsledku stáří, poškození, chorob či škůdců, s natolik sníženou vitalitou, a/nebo zdravotním stavem, že chybí předpoklady byť jen krátkodobé existence.

		Nestabilní VP, a/nebo VP se zcela rozpadlou vnitřní prostorovou strukturou.
--	--	---

Kvalitativní stav technických prvků

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	TP bez jakýchkoli známek poškození či narušení, plně funkční.
2	Vysoká	TP vykazuje pouze ojedinělé drobné známky poškození či narušení, plně funkční.
3	Průměrná	V důsledku poškození či narušení je částečně omezena funkčnost TP.
4	Nízká	V důsledku rozsáhlého poškození či narušení TP je významně omezena jeho funkčnost.
5	Velmi nízká	Zcela poškozený či narušený TP, zcela nefunkční.

G | CELKOVÁ KVALITA VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality vegetačních prvků je využita stejná tabulka jako v bodě F, kdy celková kvalita vegetačních prvků je hodnocena s náhledem na všechny VP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

H | CELKOVÁ KVALITA TECHNICKÝCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality technických prvků je využita stejná tabulka jako v bodě F (F8–F9), kdy celková kvalita technických prvků je hodnocena s náhledem na všechny TP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

I | HODNOCENÍ STAVU UDRŽOVACÍ PÉČE VEGETAČNÍHO PRVKU

I1 | Přítomnost náletů a nárostů - Hodnocení vyjadřuje procento plochy vegetačního prvku, na které se vyskytují nežádoucí plevelné rostliny nebo nálety a nárosty dřevin.

Přítomnost náletů a nárostů

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	VP zcela bez výskytu náletů, nárostů a plevelných rostlin.
2	Vysoká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 10 % plochy.
3	Průměrná	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 20 % plochy.
4	Nízká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin do 40 % plochy.
5	Velmi nízká	VP s výskytem náletů, nárostů a plevelných rostlin nad 40 % plochy.

I2 | Skupina stromů

I6 | Tvarovaný /volně rostlý živý plot

I3 | Skupina keřů

I7 | Solitérní strom

I4 | Květinový záhon

I8 | Cesty a povrchy

I5 | Trávníková plocha

I9 | Mobiliiář a vybavenost

Kvalita udržovací péče vegetačních prvků (bod I2 až I7)

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
------	--------------	------------------------

1	Velmi vysoká	Žádné znaky nedostatků v udržovací péči.
2	Vysoká	Prvky vykazují znaky dílčích, nezávažných nedostatků v udržovací péči.
3	Průměrná	Prvky vykazují znaky dílčích, závažných nedostatků v udržovací péči.
4	Nízká	Prvky vykazují znaky významných nedostatků v udržovací péči.
5	Velmi nízká	Prvky vykazují znaky velmi významných nedostatků v udržovací péči nebo její úplnou absenci.

Kvalitativní stav technických prvků (bod I8 a I9)

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na všech TP které tyto práce vyžadují (vyžadovaly).
2	Vysoká	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na téměř všech TP, které tyto práce vyžadují (vyžadovaly).
3	Průměrná	Známky udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů pouze na části TP, které tyto práce vyžadují.
4	Nízká	Absence udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na téměř všech TP, které tyto práce vyžadují.
5	Velmi nízká	Úplná absence udržovacích prací, obnov, oprav, výměn materiálů na všech TP, které tyto práce vyžadují.

J | CELKOVÁ KVALITA UDRŽOVACÍ PÉČE VEGETAČNÍCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality udržovací péče vegetačních prvků je využita

stejná tabulka jako v bodě I, kdy celková kvalita udržovací péče vegetačních prvků je hodnocena s náhledem na všechny VP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

K | CELKOVÁ KVALITA UDRŽOVACÍ PÉČE TECHNICKÝCH PRVKŮ

Pro zhodnocení celkové kvality udržovací péče technických prvků je využita stejná tabulka jako v bodě I (I8–I9), kdy celková kvalita udržovací péče technických prvků je hodnocena s náhledem na všechny TP nacházející se v řešené funkčně-kompoziční jednotce zeleně.

L | PŘÍTOMNOST, KVALITATIVNÍ STAV A HODNOCENÍ STAVU UDRŽOVACÍ PÉČE STROMOŘADÍ

L1 | Vhodnost druhového složení stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodná	Druhové složení vyhovuje po celé délce stromořadí.
2	Vhodná	Druhové složení stromořadí vyhovuje, ale je nutný pravidelný tvarovací řez nebo stromořadí obsahuje vtroušené jiné taxony.
3	Nevhodná	Druhové složení částečně nevyhovuje, nutný radikální tvarovací řez nebo zásad do taxonomické struktury.
4	Zcela nevhodná	Zcela nevyhovuje druhové složení z důvodu prostorových možností, nároků nebo je stromořadí smíšené po celé délce.

L2 | Pěstební a zdravotní stav stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
------	---------	------------------------

1	Velmi vhodný	Pěstební a zdravotní stav je vyhovující, není třeba žádných zásahů.
2	Vhodný	Jen u malé části jedinců je třeba provést pěstební opatření - např. průklest, začistění ran, krátkodobě zanedbán tvarovací řez.
3	Nevhodný	U větší části jedinců je třeba provést pěstební opatření - např. průklest, začistění ran, krátkodobě zanedbán tvarovací řez.
4	Zcela nevhodný	Stromořadí vyžaduje větší zásah - např. zmlazení, zvýšenou péči, náročné speciální ošetření, dlouhodobě zanedbání tvarovacího řezu - často nutno zvažovat obnovu.

L3 | Úplnost stromořadí

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Úplné stromořadí - výpadek stromů je menší než 20 %
2	Vysoká	Mezernaté stromořadí - výpadek stromů od 20 - 40 %
3	Nízká	Mezernaté stromořadí - výpadek stromů od 40 - 60 %
4	Velmi nízká	Rozpadlé stromořadí - výpadek větší než 60 %

L4 | Počet stran stromořadí

Počet stran:

Body	Charakteristické znaky
1	Jednostranné
2	Oboustranné

L5 | Celková kvalita udržovací péče stromořadí

Body	Kvalita péče	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Žádné znaky nedostatků v udržovací péči.
2	Vysoká	Prvky vykazují znaky dílčích, nezávažných nedostatků v udržovací péči.
3	Průměrná	Prvky vykazují znaky dílčích, závažných nedostatků v udržovací péči.
4	Nízká	Prvky vykazují znaky významných nedostatků v udržovací péči.
5	Velmi nízká	Prvky vykazují znaky velmi významných nedostatků v udržovací péči nebo její úplnou absenci.

M | PŘÍTOMNOST PRVKŮ REKREACE A VYBAVENOSTI

Hodnocení přítomnosti a kvality prvků určených pro rekreaci a občanskou vybavenost

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
NN	Není nutná	Přítomnost prvků rekreace a vybavenosti není nutná vzhledem k charakteru a lokalizaci funkčního typu.
1	Zcela dostatečná	Přítomnost dostatečného množství prvků rekreace a vybavenosti. Vhodně rozmístěny po celé ploše.
2	Dostatečná	Přítomnost dostatečného množství prvků rekreace a vybavenosti. Nerovnoměrně rozmístěny - ojedinělé segmenty bez náplně.
3	Průměrná	Prvky rekreace a vybavenosti jsou přítomny, nejsou však v dostatečném počtu nebo nejsou rovnoměrně rozloženy na ploše.
4	Nedostatečná	Prvky rekreace a vybavenosti ve zcela nedostatečném množství a ve zcela nevhodném rozmístění na ploše.
5	Zcela nedostatečná	Úplná absence prvků rekreace a vybavenosti. Negativní ovlivnění funkčnosti/stability plochy.

N | VHODNOST VEDENÍ CESTNÍ SÍŤE

Cestní síť je důležitým technickým prvkem každé urbanizované části prostoru. Vhodnost trasování chodníků a dalších zpevněných ploch zkvalitňuje pobyt lidem ve venkovním prostoru.

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
NN	Není nutná	Přítomnost cestní sítě není nutná vzhledem k charakteru funkčního typu.
1	Velmi vhodná	Cestní síť vhodně vedená po celé ploše, plně respektuje

		všechny nároky náplně a provozu plochy.
2	Vhodná	Cestní síť vhodně vedená po celé ploše, respektuje většinu nároků na náplň a provoz plochy.
3	Průměrně vhodná	Cestní síť ne zcela vhodně vedená po ploše. V některých segmentech nerespektuje nároky náplně a provozu plochy (díleč absence cest).
4	Nevhodná	Cestní síť nevhodně vedena nebo na podstatné části plochy zcela chybí. Negativní vliv na náplň a provoz.
5	Zcela nevhodná	Úplná absence cestní sítě nebo její zcela nevhodné vedení. Funkční náplň a provoz plochy neumožněn nebo významně narušen.

O | BLÍZKOST ZDROJE HLUKU

Body	Situování plochy	Charakteristické znaky
1	Velmi vhodné	V okolí absence zdroje hluku, který by narušoval rekreační funkci plochy (přírodní prostředí, klid, odclonění).
2	Vhodné	V okolí ojedinělá přítomnost zdroje hluku. Rekreační funkce plochy není narušena.
3	Průměrně vhodné	V okolí přítomnost méně významného zdroje hluku. V segmentech plochy může být rekreační funkce narušena.
4	Nevhodná	V okolí přítomnost významného zdroje hluku, který významně narušuje rekreační funkci plochy.
5	Zcela nevhodná	V okolí plochy přítomnost významného zdroje hluku, který zásadním způsobem ovlivňuje nebo zcela narušuje rekreační využití plochy (plochy bezprostředně

		navazující na rušné křižovatky, rychlostní silnice, výrobní areály apod.)
--	--	---

P | PŘÍTOMNOST OBJEKTŮ ARCHITEKTURY

Body	Situování plochy	Charakteristické znaky
BZ	Bez objektů	Na ploše ani v její bezprostředním okolí se tyto objekty nevyskytují.
1	Velmi významné	Součástí plochy nebo jejího bezprostředního okolí je mimořádně významný objekt stavební architektury či umění (významná sochařský výzdoba, památníky, mimořádně významné stavby, apod.).
2	Významné	Součástí plochy jsou objekty stavební architektury či umění. Svým významem (mezinárodní/národní/lokální apod.) nedosahují kvalit předešlé kategorie.
3	Běžné	Součástí plochy je podprůměrná architektura.

Q | PŘÍTOMNOST ČISTOTY PROSTŘEDÍ ČI VÝSKYTU VANDALISMU

Body	Upravenost	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Na ploše absence odpadků, následků vandalismu apod.
2	Vysoká	Ojedinelý výskyt nečistot (hromadění odpadků) a/nebo ojedinelý výskyt devastace vybavenosti.
3	Průměrná	V segmentech plochy dochází k hromadění odpadků a/nebo k devastaci vybavenosti.
4	Nízká	Na celé ploše dochází k hromadění odpadků, k devastaci vybavenosti (poničené lavičky, odpadkové koše, posprejované herní prvky apod.).
5	Velmi nízká	Neuklizenost ploch, prvky vandalismu apod. negativně narušují vzhled i funkčnost plochy (černé skládky, zdevastovaný mobiliář apod.).

R | ESTETICKÁ HODNOTA ÚZEMÍ

Body	Kvalita	Charakteristické znaky
1	Velmi vysoká	Velmi vysoká estetická hodnota.
2	Vysoká	Vysoká estetická hodnota.
3	Průměrná	Průměrná estetická hodnota.
4	Nízká	Nízká estetická hodnota.
5	Velmi nízká	Velmi nízká estetická hodnota.

S | CELKOVÁ STABILITA PLOCHY

St.	Stabilita	Charakteristické znaky
S	Stabilní	Plocha zeleně (funkční typ) plní svoji funkci. Je tedy ve své funkci stabilní.
N	Nestabilní	Plocha zeleně (funkční typ) neplní svoji funkci. Je tedy ve své funkci nestabilní.

T | POTŘEBA OBNOVY VEGETAČNÍHO PRVKU NEBO PĚŠTEBNÍHO ZÁSAHU

Body	Potřeba zásahu	Charakteristické znaky
1	Bez potřeby	Prvky zcela bez potřeby obnovy či pěstebního zásahu (nevyžadují).
2	Minimální potřeba	Dílčí pěstební zásah možný, ale ne nutný (zásah má spíše preventivní význam z dlouhodobého pohledu).
3	Dílčí potřeba	K udržení plné a dlouhodobé funkčnosti a stability nutno realizovat dílčí pěstební zásahy (segmenty plochy).
4	Vysoká potřeba	Vysoká potřeba stabilizace prvků pomocí rozsáhlých pěstebních zásahů a dílčích obnov.
5	Nutná obnova	Zcela nestabilní a nefunkční prvky. Zlepšení stavu možné pouze kompletní obnovou

7 | SOUČASNÝ STAV SYSTÉMU ZELENĚ

V obci Pěnčín proběhlo v nedávné době několik revitalizací ploch zeleně a je patrný zájem obce o zvelebování prostředí.

Zásadní proměnou prošlo náměstí v centru obce, kdy byla zpevněna nástupní plocha dlažbou a dále vytvořena nová parková úprava s lavičkami a vodním prvkem. Díky své poloze sehraává tento segment funkci nejen pobytovou, ale i reprezentativní – je situován naproti obecnímu úřadu.

Další obnova proběhla v okrajové části obce u sportovního areálu. Novou podobu má budova se zázemím, zpevněné povrchy, herní prvky a zejména bylo vysázeno několik desítek nových stromů.

Další plochou, která umožňuje rekreaci – dlouhodobý i krátkodobý pobyt je Nebeský rybník. Nábřeží je pročištěné, jsou zde malá mola, která umožňují přístup k vodě. Co se týká použitého sortimentu dřevin, je zde patrná tendence uplatňovat ovocné stromy.

Podél hlavní silnice jsou situovány drobné plochy zeleně – zpevňující svahy, předprostory a předzahrádky. Svojí specifičností se vyznačuje prostranství okolo památníku věnovanému obětem války. Jedná se o plotem vymezenou plochu zeleně.

Z analýzy vyplývá, že obec disponuje dostatečným množstvím ploch zeleně, které umožňují krátkodobou či dlouhodobou rekreaci. V rámci svých možností se obec snaží tyto plochy udržovat či rozvíjet. Část návrhová pojednává o vylepšení některých segmentů z hlediska jejich využití nebo se věnuje opatřením, která zabezpečí jejich udržitelnost.

Seznam vymezených FKJZ:

FKJZ	PĚNČÍN
1	RYBNÍK
2	PARKOVÉ NÁMĚSTÍČKO
3	ZPEVNĚNÝ SVAH POD NÁMĚSTÍČKEM
4	PARKOVĚ UPRAVENÁ PLOCHA U HŘIŠTĚ
5	ZAHRADA MATEŘSKÉ ŠKOLY
6	HŘIŠTĚ A SPORTOVIŠTĚ
7	PARK U PAMÁTNÍKU OBĚTEM VÁLKY
8	SVAH U KAPLE
9	KAPLE NAVŠTÍVENÍ PANNY MARIE
10	HŘBITOV
11	BUDOUCÍ ŠKOLNÍ DVŮR
-	PŘEDZAHRADKY A ULIČNÍ PROSTORY

PĚNČÍN

8 | DOPORUČENÍ - ÚDRŽBA SÍDELNÍ ZELENĚ

Zpracováno dle Pasport zeleně obce Neubuz (P. Lorenzová)

Stromy a skupiny stromů

- instalace chráničky kmene: instalovat plastovou ochranu k bázi kmene, její pravidelná kontrola a včasné odstranění při tloustnutí kmene. Nebo instalace dřevěných příček na kůly kotvící strom při výsadbě. Brání mechanizaci poškodit bázi kmene a následnou výměnu celého stromu.
- vytvoření mulčovaného prostoru kolem kmínku (závlahové mísy) : vytvoření odpleveleného prostoru při bázi kmene a zamezení konkurence trav a případnému poškození báze kmene mladého stromu mechanizací.
- výchovný řez: je nejdůležitějším zakládacím řezem, který se provádí v prvních letech po výsadbě na trvalé stanoviště. Výchovný řez se provádí zpravidla do 10 - 15 (20) let po výsadbě, přičemž plynule přechází do některého z technologických typů řezu udržovacích. Výchovný řez je nutné v prvních letech po výsadbě provádět poměrně často, nejlépe jednou za 2-3 roky. V případě starších exemplářů se jeho interval prodlužuje na 3 - 5 let. Optimální dobou pro realizaci výchovného řezu stromů je zejména období předjarní a první polovina vegetačního období - tedy období více či méně od března do června. Počátek i konec, vlastní doba trvání tohoto období je silně vázána na podmínky konkrétního stanoviště (zejména na nadmořské výšce, mikroreliefu prostředí, klimatických faktorech daného roku, zejména na průběhu zimního období vegetačního klidu a podobně).

Cíl výchovného řezu:

- dosáhnout charakteristického tvaru koruny ošetřovaného jedince,

- připravit optimální podmínky v koruně pro její rozvoj typický pro daný taxon,
- přizpůsobit velikost a tvar koruny funkčním požadavkům stanoviště (zejména úpravou podchodné či podjezdne výšky).

Kromě větví mechanicky poškozených, usychajících, případně i suchých je nutné odstranit či zakrátit zejména kodominantní a tlaková větvení, navzájem se křížící větve, větve nalomené či zlomené a visící v koruně, rostoucí v souběhu, do středu koruny, poškozené a napadené chorobami a škůdci a podobně.

- řезы udržovací a zdravotní: jsou zaměřeny na řešení zdravotního stavu stromu. Odstraňují se především větve suché, vitálně oslabené, nevhodné z hlediska architektury koruny, křížící se, infikované či napadené škůdci, rizikové z hlediska provozní bezpečnosti, to vše při zachování charakteristického habitu daného taxonu. Zdravotní řez primárně řeší cíle řezu bezpečnostního (akutní zajištění provozní bezpečnosti) a navíc dlouhodobě zlepšuje biomechanickou vitalitu stromu, tj. ovlivňuje jeho provozní bezpečnost v budoucnosti. Řez je zaměřen na zdravotní stav dřeviny ve smyslu biomechanické vitality - tj. eliminaci a prevenci vzniku a možnosti selhání mechanických poškození, růstových defektů a defektů vzniklých působením patogenů. Zdravotní řez obecně nemění velikost a architekturu koruny stromu a strom by po řezu měl vypadat v očích laika jako před zásahem. Po jeho provedení by však mělo dojít k nastartování procesů (byť v malých krocích) vedoucích například k oslabení jednoho z kodominantů, omezení vlivu tlakového větvení, dlouhodobé stabilizace defektní větve nebo symetrizace nevyvážené části koruny. Pokud však dřevina nemá zásadní problémy, neměla by se na ní realizace tohoto řezu prakticky projevit. Odstraňujeme-li v rámci zdravotního řezu malé množství živých větví, je optimální jeho provedení v době plné vegetace, tj. 2. polovina května až konec července - v závislosti na průběhu počasí. Pokud odstraňujeme

větší množství živých větví, je vhodnější předjaří - podle počasí únor až 1. polovina dubna.

Keře a skupiny keřů

U okrasných keřů se při vlastní výsadbě zkrátí jednoleté výhony až o dvě třetiny. V prvních letech po výsadbě řez nebývá většinou nutný. Později po 3 až 5 letech začneme dělat průklest. Hlavní zásadou je, že při řezu nesmíme porušit přirozený tvar a charakter keře. Jestliže by se tak stalo, neřežeme raději vůbec. Určitě odstraňujeme suché větve, které zahušťují keře, a postupně u země odstraňujeme přestárlé větve. Ideální je odstranit pravidelně cca 1/3 starých větví. Okrasný keř je během roku postupně doplní novými výhony a ty se nám následující rok odmění krásnými květy. Tato zásada se dá uplatňovat u většiny okrasných keřů, a pokud ji budeme dodržovat, nebudeme litovat.

- řez výchovný
- řez udržovací
- pravidelný udržovací řez nebo řez tvarovací
- zmlazovací řez (v případě potřeby opakovat)
- průklest (prosvětlovací řez)

termín: **LEDEN, ÚNOR, PRVNÍ POLOVINA BŘEZNA**

- ve stavu vegetačním klidu, optimální podmínky pro tvarovací a udržovací řez

- trojpek (Deutzia) v tomto období nejlépe snáší probírku větví
- kaliny (Viburnum) - odstranění přestárlých větví
- tavolníky (Spiraea japonica a Spiraea bumalda), po jarním narašení pupenů (cca 1cm) v době, kdy nehrozí silnější mrazy. Technika řezu spočívá nejčastěji se seřezáním 2/3 délky větví (ponechat cca 3-5 pupenů), v chráněných polohách se řez provede až na cca 15cm od země.
- keře kvetoucí v létě (mochna, tavolník, ořechokřídlec, svída, trojpek,

zimolez). V zimě prořezáním upravit na 1 celkové velikosti – vytvoří dostatek nových výhonů

termín: **DRUHÁ POLOVINA BŘEZNA, DUBEN PRVNÍ POLOVINA KVĚTNA**

- vhodný čas pro řez a tvarování živých plotů z jehličnatých dřevin

- svída (Cornus) - v tomto období se seřezávají druhy Cornus alba a Cornus sanguinea, které se pěstují především pro barevné výhony
- pustoryl (Philadelphus) - probírka větví zahušťujících keř
- růže (Rosa) - keřové řežeme na dvě až tři očka. S řezem růží nespěchat, aby pozdní mrazíky nepoškodily nové rašící pupeny
- Rosa – půdopokryvné - počátek rašení: pol. března, řez zarovnáním na jednu výšku plotostřihem a individuálně poškozené větve sněhem
- Rosa rugosa a její hybridy - běžný zdravotní řez na jaře, případně odstraňování odkvetlých květenství a po několika letech seříznutí přestárlých výhonů. (po radikálním řezu těsně u země už zřídka vytvoří krásný kompaktní keř
- Keře kvetoucí na jaře - prořezávat po odkvětu (postup se opakuje = zpětný řez)
- Forsythia – zlatice. Termín řezu: v předjaří, po odkvětu

Technika řezu: odstraňováním starých výhonů udržujeme světlejší keře s dvouletým dřevem, které nejvíce kvete. Zlatice dobře snášejí tvrdý řez až těsně nad zemí a dobře zmladí. První rok po tomto zákroku narůstají velmi dlouhé, bujné výhony. Celý keř zkrátíme na polovinu výšky a dva ze zkrácených výhonů ještě až na jednu řadu oček nad zemí. Ty poloviční budou tvořit základ hustoty keře, z těch hluboko seříznutých budou dlouhé pruty do výšky. (Při třech výhonech hluboko seřízneme jeden, při čtyřech dva, při pěti tři a tak dále, vždy hezky rovnoměrně, delší výhony necháváme spíš na obvodu.). Dlouhé pruty je možné zkrátit ještě v srpnu asi o 15–30 cm.

termín: DRUHÁ POLOVINA KVĚTNA, ČERVEN, ČERVENEC, SRPEN

- odkvétají keře kvetoucí na starém dřevě a nastává optimální čas k jejich řezu

- zlatice (Forsythia) - odkvetlé větve seříznout o jednu třetinu až o polovinu, zakrslé kultivary zkrátit o polovinu
- šeřík (Syringa) - odstranit pouze odkvetlé květy, tvarují se v období vegetačního klidu
- Weigela - v létě kvetoucí prořezat po odkvětu, kvetou jen na starých výhonech

termín: ZÁŘÍ, ŘÍJEN, LISTOPAD, PROSINEC

- před nástupem zimy lze ještě o jednu třetinu až polovinu zkrátit keřové růže
- po opadu listů můžeme začít s tvarovacím a udržovacím řezem rostlin uvedených v první skupině, čímž si ulehčíme práci v lednu a v únoru

Dalšími pracovními operacemi v údržbě keřů je odplevelování, případné hnojení a zálivka, doplnění mulče v ploše keřů, případné ošetření jedinců napadenými škůdci a chorobami.

Travnaté plochy

V obci je návrh údržby rozčleněn dle třídy údržby:

- I. intenzivní třída základní údržba: 6x seč travnatých ploch,
- II. intenzivní třída základní údržba: 2x seč travnatých ploch,
- III. intenzivní třída základní údržba: 1 až 2x seč travnatých ploch

Doporučení na ošetřování trávníku:

- první kosení - v době, kdy je průměrná výška porostu 10 cm, kosí se na 5 až 6 cm, šetrně, ostře nabroušené ostří žacího nářadí
- celou plochu uválet
- další kosení - je vhodné udržovat výšku 4 cm, tzn. přibližně 1x týdně kosit
- kosit od 2. poloviny dubna do poloviny října
- pokosenou trávu odstranit

9 | ZÁVĚR

V obci je zastoupen poměrně vysoký počet ploch zeleně, jenž jsou vhodné pro aktivní rekreaci a trávení volného času. Je patrná péče o veřejná prostranství. Návrhová část se zabývá doporučeními pro udržení stavu nově založených ploch zeleně a revitalizací ploch rozvojových. Byla vymezena pouze jedna nová plocha, která reprezentuje školní dvůr, který zde jednou vznikne a bude provázán s budovou školy.

Vypracování návrhové části bylo konzultováno s panem starostou a do jednotlivých návrhů byly vneseny nové podněty. Navrhovaná opatření byla zpracována v obecné rovině formou studie - zjišťuje funkci vymezeného území, hodnotí jej a navrhuje jeho využití. Není podrobnou dokumentací pro provádění stavby. Pro vybranou plochu je pak nutné zhotovit podrobnější dokumentaci v podrobnosti realizačního projektu.

Obecně je nutné apelovat na rozvojové plochy, zejména svahy, aby se staly plnohodnotnou funkčně-kompoziční jednotkou zeleně. Dále je vhodné rozvíjet plochy zeleně v rámci významných staveb a zajistit udržitelnost v rámci nově realizovaných záležitostí (náměstí, sportovní areál). Návrhová opatření jsou v souladu s principy tvorby veřejných prostor vesnického charakteru. Byla podpořena přirozenost, autenticita a obecně bylo poukázáno na nevhodnost aplikování moderních trendů.